

Előfizetési ár:
 Helyben házhoz hordva és vi-
 dékre postai megküldéssel:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Fél évre 3 — —
 Negyed évre 1 — 50 —
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetéseket
 a lesón közlünk. — Kincstári bé-
 lyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Nyílt-tér minden sor 20 kr.

ŐRÁLLÓ

Politikai, szépirodalmi és közgazdasági lap.

Megjelen hetenként kétszer, u. m.: szerdán és szombaton.

Szerkesztőség:
 hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők:
Debrecen, Kis-Csapó-utca 388

Kiadóhivatal:
 hová az előfizetési pénzek, hir-
 detési kéziratok s díjak és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszó-
 lamlások intézendők:
Debrecen, Kis-Csapó-utca 388

Kéziratokat nem adunk vissza.
 Bérmentellen levelet nem fogadunk el

Főmunkatársak:
Csengey Gusztáv és Dr. Masznyik Endre.

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. BARTHA BÉLA.

Szerkesztőtárs:
S. SZABÓ JÓZSEF.

Apponyi Kassán.

Különfeleképen méltatják Apponyi kassai megjelenését, kiváltkép beszédjét a lapok. A kormánypárti sajtó „szédelgés ékesszólása” hangzatos címmel ruhazza fel; ellenzéki lapok lépesőzetesen, amint közelebb vagy távolabb állanak Apponyi felfogásához, aszerint hangoztatják hozsánnákat, harsányan, élénken vagy elhalóan. Nekünk ugy látszik, hogy a magyar parlamentnek egyik kifejezett pártjától sem lehet megtagadni a hazafiságot, az ország fejlesztésére törekvést; mert hiszen van ott, most még legalább ki nem fejezett párt is, mely még csak azt hangoztatja: „Kicsiny vagyok én, majd meg nővök én” — melynek iránya Bécsen át és Rómába vezet. A különbség a hazafias pártok közt nem a célban, hanem a módozatban van; egyik túlföntolva, másik sebesebben, sőt rohanva halad az imádott cél felé. Hogy az egyiket például a kormánypártban a hatalomhoz lázas ragaszkodáson kívül egyéni önzéssel, — haszonleséssel is érintik; a másikat csillogó eszméi mellett: — a hatalomra törekvéssel vádolják, ismét másikat felforgatással, elszakadásra néző tendenciákkal — egészen a 49-séggel gyanúsítják; az már nem is nagyon feltűnő, azt mondják — párttaktika. Vagyis a mi parlamenti életünk egy nagy pártuszkodás, melyben az eszme nagyon sokszor időpazarlásban — elvész, pártszünetben — elég.

Az Apponyi-párt politikája azonban ugy látszik, legtávolabb áll a valósulástól; vagyis az se nem hus, se nem hal; aranyozott felhő, melyből jótékony eső nem szokott hullani, ami termékenyíteni képes lenne . . . Egy zománczott keret az, benne az utópia halvány zöldje, vagy épen elmosódó szürkeségében vannak külön-külön mezőnyökben egyes kövek felállva, melyekről a távolság miatt nem tudjuk meghatározni, hogy a nemeskő hamisítlan, vagy a csehgyémánt hamis tűzével ragyognak-e. De hát ragyognak. És ezután a családok fény után megy egy csoport ember; kiktől nem lehet azt megtagadni, hogy hazafiak. Azok . . . részint az ó-kor hagyatéka, részint az újkor alkotásai, csakhogy ó-zománcra vágnak; 67-es alapon mondják, hogy állanak; — pedig legközelebb is 47-esek — amikor ugy hívták ennek követőit: ó-konzervatívok; kik feladatukul tartották: a mult nagyságain álmodozni, szent irtózással az újkor demokratizmusának minden szárnylegyintésétől; gyönyörködve az 5, 7, 9 és 11 águ koronák kopott aranyozásain, lázasan epekedve egy parányi bécsi fényért, mely hamis ragyogását ismét rávetheti a mohosodó, tördelöző családfára; egy agg, mely nem tud már a kor követelményei szerint élni, de nem is tud meghalni.

Most ezek az arisztokraták kéjfürdőt vetnek Kassán. De hát ki ne ismert volna rájuk azon a porondon, ahol a kormány kivívására szolgáló gladiátorokat tanítgatta — a mágus nagy mester.

A ragyogó ékes beszéd szükséges volt Kassán; nem is hiányzik e tekintetben Apponyi grófnak sem a tehetség, sem az akarat; hiszen már régi és közönségesen használt taktika, hogy a tettek hiányát, a beszéd bőségével lehet fedezni. Azokban a beszédekben kell hogy legyenek csillogó eszmeponctok, melyek által a „plaudate! plaudate!” esattogására hívassék. E beszéd tartalmában hangzik: Mindenekelőtt érvényesíteni kell a haremmodort, s

hatalomra törekvés jogosultságát ki kell mutatni — a mostani kormány hibáinak felszámolásával, anélkül, hogy a helyes eszelekvés módját kimutatná saját kormányzása esetében hason viszonyok között. (Oecasio facit furem. A hatalom csinálja az állambőlesességet.) A mit a mostani kormány képvisel — az nem állam.

„A választási jognak tiszteletben tartása.”

„A külső gyengeségre alapított *belső megerősödés* ellenimondásban szenved.”

„A földmívelési válsággal szemben, a magát ügynek szentelt földmívelési miniszter megbuktatása.”

„Közgazdasági politikában: — a *bankkérdés* megoldása, s e tekintetben a döntő súly Magyarországra legyen; „a *vámtarifák* oly átalakítása, hogy a magyar földmívelés és ipar érdekeit, s ne csupán az osztrákét védje”; „*fogyasztási adóink* felett az örendelkezési jogot magunknak megszerezzük”; „a nép *erkölcsi erejének* fokozása kirihatalan aspirációinak kielégítése által.”

„A nemzetiségi kérdést szimptomatikus gyógyítással megoldani nem lehet; ezt csak erős és öntudatos irányban érvényesülő erkölcsi fölényrel imponálni tudó, s nem lemondó, hazudozó, a választási szabadságot eltipró kormány képes megoldani.”

Ezek Apponyi dezideriumai!

Az az égő vágy mely benne él, hogy az országot, a nemzetet megerősíteni és hatalmassá tenni tudná, lehetetlenül teszi visszavonulását, de azt is, hogy az *uralkodó politikával paktumra lépjen*, melylyel a kormány megkínálta, mely esetben csak a nemzet sebeit szaporítaná, mint azok, kik a nemzetnek kuruc-igéket predikáltak, hogy magoknak népszerűséget szerezzenek a hatalomra férközésért. Ez esetben illoyalis lenne a koronával szemben is, mert nem szabad magyar embernek királya elé ravasz fondorlattal és utógondolattal lépnie, lehetetlenre vállalkozva, hamis tájékozást adni a koronának. Ez egyenesen *árulás* lenne. Új iránylata a mai kormány politikai állapotnak az, hogy míg eddig az ügyek vezetésének élén, habár ellentétes felfogású, de oly férfiak állottak, kiknek kiváló egyéni tulajdonai igazolták a többség hozzájuk ragaszkodását, sok jó hazafi illuzióját: most ily kiváloságk prestigejével se tudhat dicsekedni az erősa os jogtipró politika; de az még van benne, hogy még ki-méletlenebbül fog reá nehezdedni súlyával az ország választóira.

A *küzdelem* tehát *kemény* lesz s az összetartás és önfeláldozásnak még nagyobb mértékét teszi szükségessé. Hazafiunak lenni nem kéjelgés, nem ártatlan demonstráció; hanem azt teszi, hogy megismervén az igazságot: az ország gyógyulásáért a törvényadta joggal éljünk egyéni érdekünk és kényelmünk feiáldozásával is — nyíltan, férfiasan, vezérképen, közkatonaképen, ki mint van hivatva. Ezt kéri a nemzet, a haza szent nevében!

Olyan eszmék, olyan kívánások ezek, melyekhez gáncs nem fér, melyek miuden hazafiunak eszméi vágyát, illuzióit képezik.

De hát a 67-es alapon, melyről Apponyi gróf le nem lép, s azzal a móddal, melyet eddig követett: lehet-e ez eszméket megvalósítani? . . . oly kérdések, melyeket a nemes gróf eddig követett politikai módjából felvetni — nem jogosulatlan.

Eddig sem kételkedtünk abban, hogy a nemzeti párt vezérének magas eszméi vannak s eszméi mellett van kitünő lelkesültsége is; mindenek felett rendelkezik az ékesen szóló beszéd esudás hatalmával. De nem rendülhet-e meg iránta a bizalom öneszméinek feladása, vagy legalább is önelgyengítése miatt?

A liberális egyházi reformpolitika egy fejlődő, nagy állam korszerű követelménye. Azt tapasztaltuk, hogy ő és pártja a javaslatok tárgyalása alkalmával, ha nem küzdött egészben ellenük, de küzdelmük a törvényjavaslat elgyengítésére, elposványosítására irányult. Miért? hisz azok a törvények teljes egészükben egy független, szabad állam követelményei. S miután nagy vajadás után megalkotva s életbe léptetve is vannak . . . miért hallgat rólok — Kassán. Talán lejért már a vita kora? Igen, lejárt; de a „Néppárt” ugyancsak döngeti a parlament ajtaját, követelve a revizio beboccatasát. Nem tartotta szükségesnek, hogy — az ország felzavart békeje és nyugalmaért — megadja az intelmet a zavargóknak; ne tovább! s erősítse a bizalmat és engedelmességet a király által szentesített törvények iránt, melyben a loyaltás is, mit önmaga sangoztat a korona iránt — kifejezésre jut. Ezekben a törvényekben pedig nemesak a kormánypárt érdeke fekszik, hanem azok alkotásában a legszabadabb ellenzék kívánalma is ki van fejezve; s ez is kooperas volt; tehát nemesak egy — ugynevezett — fakiosus kormánytöbbség, hanem egy eltághadhatatlan nemzettöbbség nyilatkozott. Ez elhallgatás nem alkalmas nyugalomra hangolni a „néppárt”-ot; de nom alkalmas bizalmat kelteni sem Apponyi nagy eszméi törekvésének őszintesége iránt a liberális ellenzékben; sőt azt a tartalék gondolatot költi fel, hogy hangtalanul egyetértésben van a nemzeti párt az illiberális-kerikális revizionistákkal. Ezen az uton pedig *nem lehet önálló szabad Magyarországot teremteni*; még a törvények szentesítését őszinte alkotmányos érzéssel aláírt király iránt loyalsnak lenni sem lehet.

De hát ettől térjünk el s tegyük fel a legjobbat; a negatív szerepből, a *habozás politikájából* kilábolt politikus Apponyit tekintsük ugy ezutánra, mint *pozitív politikust*, ki a Kassán hangoztatott nagy eszméket, nemzeti aspirációkat már valósítani határozottan akarja. Kikkel, mi módon akarja? Ezt csak többséggel érheti el, de 67-es kiegyezéses többséggel nem jut el az eszmék valóságának magaslatára. Hisz az u. n. nemzeti aspirációkat éppen a kormány és pártja utasítják vissz a leghatározottabban.

Elismerjük, hogy ily körülmények közt nem léphet oly viszonyba, hogy munka- és akaraterejét lekösse. Nem fuzionálhat a kormánypárttal, mert zsákutcába jutna, sőt még rosszabb helyzetbe juttatná az országot, megnyitná az ultramontanizmus reagálásának. Ettől pedig óvja nemzetünk geniusza őt és minket — a szabad nemzetet is.

Ha nemzeti aspirációit meg akarja valósítani, nyujtsa kezét a függetlenségi pártnak, mely azt akarja, a mit ő hangoztat, de azzal tisztában van, hogy 67-es alapon el nem érhető, tehát hogy elérhető legyen a mit kíván: olyan alapra akarja politikáját építeni, mely az építés lehetőségét nem zárja ki.

Ezen egyesülés a kassai impozáns fény-és felvonulással célozva nem volt, megközelítve még kevésbé. Azok a pompás, nagyszámu fogatok Apponyi gróf hallgatására nem

a tömörülésre vágyó, romatlan magyar népet vitték. Arisztokraták voltak ott, kiknek szótárából ki van törölve a demokrácia. Nem is hangzott ott erről semmi a beszédes ajkáról. Az ország szép jövőjét hangoztatták, azt eljentezték; de a magyar nép impozáns helyeslése nélkül. Ilyen lesz az a nemzeti párti felvonulás másutt is e hazában, — nélkülözni fogja a szükséges kelleket — a nép bizalmának megnyilatkozását, a nép helyeslést. Gazda nélkül számítanak; a számítás nagyon részleges; sikere is olyan lesz.

A sírosi urnők szép kezei által himzett szönyeg jó lesz — a fiaskó eltakarására.

— a. — r.

Egyházi élet.

A fővárosi r. kath. papságnak a főváros mint kegyurhoz *Kammermayer* polgármester utján beadott fizetés felemelést sürgető kérelme nem esekély gondot fog adni a fővárosnak, habár a biz. tagok azt még oly nagy szimpáthiával fogadták s jogosnak tartanak is, mint a H—k mondja. Mert az igen nagy öszszeggel fogja teljesítés esetében állandóan terhelné a főváros pénztárát. Kérelmezik ugyanis, az egyházpoltikai törvények életbeléptetése által okozott nagy károsodásukra hivatkozással:

a) Méltóztassék a székesfőváros kegyurasága alatt álló tizenhárom plébánosnak évi törzsfizetését — melyek jelenleg ezek: budavári: 1260 forint és 1884. óta a javadalom tulajdonát képező 15,120 forint kamatja, melyet a plébános felévi részletekben a f. házipénztárnak vissza szolgáltat; belvárosi: 1260 forint, Jipótvárosi: 1050 frt, ó-budai: 945 frt, felsővizivárosi: 840 frt, teréz-, erzsébet-, józsef-, ferencvárosi, kőbányai, rókusai: 630 frt, tabáni, krisztinavárosi, ujlaki - 1000—1000 frt. — egyformán megállapítani, illetve évi 2000 frtra felemelni.

b) Méltóztassék a harminchét segédlelkésznek járó eltartási évi díjat, mely évi 120, 126, 168 és legutóbb három plébánián 240 frt közt váltakozik, 500 frtra kiegészíteni.

c) Méltóztassék a harminchét segédlelkész eddigi évi 300 forintnyi fizetését 600 forintra megjavítani.

d) Végre tekintethé véve az alsó-vizivárosi kapucinus rendnek és a II. ker. országúti kapisztránus szerzetnek az egyház és a haza körül szerzett érdemeit, melyek szerint a lel-

készkedő papságnak kisegítői, a magyar nyelv és nemzeti szellem terjesztői voltak s ezen önzetlen munkájokért a fővárostól soha rendes fizetést nem kaptak: a nevezett két plébános helyettesnek, illetőleg a mindenkor házfőnöknek évi 500—500, összesen 1000 frtot, a két-két szerzetes-káplánnak pedig fejenként 300—300, összesen 1200 forint jutalomdíjat kiszolgáltatni.

Hozzávetőleges számítással az itt kívánt emelések és pótlékok 43—44000 frt közt hullámanak, a mi a székesfőváros költségvetésében is számottevő mennyiség.

Hát a prot. és más felekezeti lelkészek, kiknek nincs patronátusuk, a fővárosban és az egész országban, honnan, kitől kérjék a kárpótlást? . . . Az 1848: XX-dik törvényeikk életbeléptetésével lenne megfelelő e kérdésre, mely egyenlően mérne minden bevett vallásfelekezet lelkészének — Budapesten és másutt.

Tanügy.

A középiskolai tanárjelöltek internátusa.

Irta: *Ifj. Mitrovics Gyula.*

(Vége.)

Egyébiránt a szabályzat olyan általános, olyan tágkörű, hogy annak intézkedéseinek belől sok mindenféle megf. Különb. is sem a jó, sem a kevésbé sikerült szabályzat magában véve még nem tesz valamely intézetet ilyené, vagy olyaná. A kivételtől s az alkalmazottak öszszinte jóakarattól és képességeitől függ minden.

De akármennyire megfelelően is ez új intézet annak a feladatnak, melynek előlépéséért létrehozták, azzal a tanárképzés hiányain nagyban és egészben segítve nincs. A baj sokkal mélyebben fekvő és más természetű, semhogy ily pótló, és párhuzamos intézkedéssel azon segíteni lehetne. A baj oka az egyetem s a követelmények tulesigázott voltában keresendő. Az előadások lelkiismeretessége és tudományos értéke eshetik első sorban kifogás alá. Az egyetemek sokat hangoztatott autonómiájának örve alatt sok mindent lehet csinálni és nem csinálni. Amíg a miniszterium éles, kutató és kételkedő szemekkel annak ellenőrzésébe, vasmarokkal annak rendezésébe bele nem kezd, addig nagyobb részt kárba vesztett fáradság és költség lesz mindaz, amit e bajok orvoslására fordítanak.

A követelmények is tulesigázottak. Csak egy tanárjelölt szakmáit nézzük. Pl. aki a magyart és latint választja. Alapvizsgára kell művelődéstörténetet, ó kor történetet és egy modern nyelvet tudni. (Világos, hogy ezt a gimnáziumból nem hozza magával); aztán a magyar irod. tört. egy részét; a finn nyelvet, s az ugor nyelvek valamennyiének összehasonlító nyelvtanát s minden nyelvből valamit; kell tudni a latint. Tehát körülbelül 10 nyelvből kell készülnie, melyek közül a latint s egy európai nyelvet alaposan tudnia kell. Ezek után micsoda idő marad a tudományos anyag elsajátítására? Hiszen ami ideje az előadásokon kívül rendelkezésre áll, azt kénytelen az időszaki dolgozatok készítésére fordítani! E dolgozatok pedig annyira szűkkörűek, annyira speciálisok s legtöbbször annyira elütők a tanárvizsgai követelményektől, hogy azok inkább csak elvonják a vizsgai tárgyaktól, a részletekbe esábitják és kényszerítik bele. Szaktárgyuk valamelyik kicsi részletében nagy tudóshoz méltó jártasságra tesznek szert általuk, de egészben képzetlenek és felszegek maradnak. A tanárvizsgálati utasítások és szabályzatok is oly bizonytalanok és elasztikus természetűek, hogy mindenik kérdező tanár másként magyarázhatja s másrésztől a készülőknél nem ad semmiféle utasítást. Ezek miatt aztán nagy a kapkodás és tájékozatlanság s a vizsgákon is a legesodálatosabb jelenségek adják elő magukat. Egyik részletben tudós-jártasságot árul el a jelölt, a másikban feltűnő tudatlanságot; az egyik elemi tájékozottsággal megy át, a másik legnagyobb részben tudományos készültséggel marad vissza, a szerint, hogy kérdező miképpen értelmezi a vizsgálati szabályzatot.

Felemlíthetném még az utbaigazító rendszeres magyar tudományos könyvek teljes hiányát, de ezen a miniszterium, megbízatások által már a közelben is segíteni akar.

De a mai tanárképzésnek ily futólagos érintése után is világos, hogy annak hiányain az Eötvös-kollégium, bármint viszik is keresztül a szabályzatokat, nem segíthet. Azért megnyitának leginkább csak azért örülhetünk, mert legalább felhívja a figyelmet tanúgyunk ez égető sebére. S e téren talán a kísérletek megkezdését is jelenti. Az internátus tanárai látni fogják, hogy a szakképzés és az általános műveltség olyan követelményeinek, aminőkkel e téren találkozunk, kütönösen a mai eszközökkel, eleget tenni nem lehet. Megfigyeléseiknek, tapasztalataiknak talán üdvös eredménye lesz

T Á R C A.

A bosnyák emlék.

Novella.

Irta: *CSENGEY GUSZTÁV.*

Egy misantrop naplójából.

Pedig hát Rómából meglehetősen vagyonszállal s szép hírrel jött haza; de sokat költ a gyerekek, szeret vigan élni és Sámson és Móci segítik neki elkölteni, a mit szerez.

Sámson becsületes nevén Sámson, Móci pedig Timótheus. Mind a kettő fiatal képíró s a műtárlaton egy párszor már nagy feltűnést idéztek elő képeikkel; de elköltenék a Krisztus köntösét is. Szidom is ezt a kompániát, mint a bokrot, de azért velük iszom s egész korhely lettem köztük. Jóakaró prédikációt ki-nevetik s rám kiáltják vigan:

— Igyál, baka! Ugyis holtig élünk.

Hanem kedves fickók, azt már meg kell adni nekik. Berei olyan kedves finom, mint egy leány, de az esze szikrázik, mint egy sátré. Sámson egész ellentéte, valóságos Góliáth. Ha Berei valami történeti kép tervéről beszél (mert a históriát választotta szaknak, arcképeket csak szükségből fest), Sámson mellett veri, hogy csak úgy zug s mély döngő hangján kiáltja: „Én leszek modelled, pajtás! Kell Herkules? itt vagyok én? Kell Achilles? itt vagyok én!” — Ó maga gyöngéd genrépeket fest, játszó gyermekeket, koszorút kötő leánykakat, mintha magát akarná kifigurázni.

— Timótheus tájfestő; ha valami szépről beszél, az a szavajárása: „Olyan szép, mint az én pálmaligetem!” — Különb. összehuzott nyakával, villogó kancsal szemével olyan, mint egy olasz bandita.

Mindig pörölünk, veszekedünk, de egyben megegyezünk mind a hárman, hogy Berei mind a hárman dicsérik és szidjuk; dicsérik művészetéért, és szidjuk azért, hogy minek ereszkedik le minden jött-ment filiszterig.

Ez a majompofa is már egy pár hete kerülgeti.

Nem is tudom, hogy botlott be a házba? Egyszer csak azt vettem észre, hogy olyan rendes helye van Bereiéknek, mint nekem. No olyan még sem; ki is kérném magamnak! Én házibarád vagyok, ő meg csak vendég.

De hát mint vendég is, mire való ez a medvetalpu náluk?

Mit keres ott, mikor nem is közénk való! — Tán azt hiszi, mivel az övé a „sárga lilomhoz” címzett fűszerbolt s áll vagy negyvenötven ezer forintig, mindjárt beütheti az orrát minden lányos házhoz, még Eszterékhez is?

Hm! tán bizonyos céljai vannak?

Ez szeged ütött a fejembe s nem tudom mért, azóta úgy haragszom rája, hogy szeretném egyszer jól megszorogatni a torkát.

Óh Bauer Zakariás! (mert ez a neved ha jól hallottam), óh te érdemes filiszter! óh ha egyszer a képedre irhatnám föl a mit gondolok. Csakhogy a jámbor óhajások ritkán teljesülnek.

Pedig hát nem is olyan csunya, mint én képezem. Elég csinos, mintegy 35 éves java-

beli férfi, de olyan szellemtelen, semmit mondó ábrázata van, hogy az embernek önkénytelenül is a boltbeli irkák cimrajai jutnak eszébe.

Minek jár ez a házhoz?

Mióta ezen tünődöm, egyik bolondot a másik után követem el.

Nem tudom, hogy készülök el az ügyvédi vizsgálatra, pedig már közel a terminus. Nem szólok senkinek. A diplomával meg akarom lepni Esztert.

De hát minek? Ugy-e nagy bolondság?

X.

Vége már mindennek!

Másodszor lettem boldogtalanná s ezuttal kitart majd a sirig.

Minek is jöttem én ebbe a házba?

Szeretem — szeretem ezt a szép királynét, minek tagadnám már most, mikor ugy is vége mindennek. Szerettem volna eltakarni, eltakadni; magamra akartam disputálni, hogy nem szeretem, ki nem állhatom. Sikerült is — papírosan. Naplóm a hazugságok gyűjteménye; nem igaz az, a miket ott irtam, nem igazán szidtam én őt, hisz mentől jobban szidtam, annál jobban szerettem.

És most elviszik az orrom elől, az a tabula-rasa-pofájú Bauer Zakariás feleségül veszi s lesz belőle — filiszterné.

Néhány rongyos nap hogy tönkre teheti az embert!

De hát mondjuk el szép sorjában, mi történt? Úgy is befejezem vele naplómat.

Hadd legyen legalább befejezve, hogy néha napján, mikor majd valahol Isten háta

a törvényeknek és az életnek, a célnak és eszközöknek, követelményeknek és az ifjú erőnek összhangba hozatala.

S a mai kezdetleges és rendszertelen állapotokhoz mérve ez is nagy és udvös eredmény.

A kisujszállási főgimnáziumban felállítandó internátus vagy legalább tápintézet ügyéről nagyon körültekintő s számotvető cikkben **Padrah Sándor** kimutatja, hogy arról, ami az állami internátus felállítását illeti, — egyelőre legalább — szó sem lehet. Minthogy azonban a tápintézet intézmény annyira szükséges segítő eszköz a szegény növendékek vagy épen apátlan, anyátlan árvákra, s az iskolára fejlesztő hatása félreismerhetetlen: társadalmi uton kívánja e hiányzó intézményt létesíteni, s e végett esdve kéri minden jobb ember, különösen pedig a gyöngédebb érzésű nők szeretete és könyörületos buzgalmanak megnyilatkozását.

Szekely-Kerestur igaz hogy messze esik az ország szívéből ott délkeleten a szekelység földén; de nem is tudnánk a felől a „Nemzeti Iskola” nélkül, hogy benne szép ünnep folyt le okt. 31-én: az állami tanítóképző intézet megnyitásának 25 éves jubileuma. Hát ez az ünnep nem is szablonos volt, nem az ilyes ünnepélyes szokása szerint díszítő beszédek és aztán az elmaradhatatlan bankett tartásában állott, hanem a *most működő lanári kar* hálafelelő iratát intézett a *központi miniszterhez*, üdvözlő iratát azokhoz a férfiakhoz, kik az intézet *felállítására* érdemeket szereztek; azokhoz a tanárokhöz, kik *ott működtek*, s most másutt működnek, de még életben vannak; végre azokhoz a *tanítókhöz* is, kik rögzös pályájukra a készütséget ott nyerték. — Meleg érzéssel, meleg érzésüket az intézet iránt felelevenítve s folyton fentartását, munkálkodásukra áldást kérve, boldog életet kívánva nekik és családjuknak is. Bizonyosan szép érzés megnyilatkozása ez, mely arra vall, hogy annak az intézetnek tanárait szeretetteljes — mintegy családi érzés kötötte mindig s köti most is a növendékekhez. És ez az érzés bizonyára szép s hatásában nem utolsó a *nevelők* leendő növelésében!

Gróf Majláth Gusztáv komáromi helyettes plébános aligha nem nagyobb becsü munkát visz végbe, mint az a komáromi apátplébános, ki most „néppárti” utazásban tölti idejét. A helyettes plébános ur ugyanis a komáromi autonóm r. kath. hitközség tanítójának

fizetésemelésére 15,000 forintot ajánlott meg, s 50 frt korpótléket tett folyóvá mindegyik számára. Nem mártír-salláriom ez, hanem oly iskolaiügyi áldozat, a melyért mi is kívánjuk: minél több kath. pap kövesse a szép példát. Vajha jegyezhetnénk fel ilyet a protestáns tanítók örömeire is, nem a prot. lelkészek részéről, kik anyagilag erre tehetetlenek, hanem azon világi urainkéról, kiket Isten földi javakkal megáldott!

A magyar államvasút igazgatóság tanügyi gondosságáról szolgáltat bizonyosságot az az iskola, melyet most a budapesti keleti pályaudvar szomszédságában levő vasúti munkástelep iskolaköteles gyermekei számára két tanteremmel s egy fi- és egy nőtanítóval berendezett s a tanítókat vasúti tisztviselői minőségben s előléptetésben részesítendi.

A budapest-terézvárosi iskolasszék a német nyelv kiküszöbölése végett **Sámegi Vilmos** által beadott s többek által is megérvelt indítványt az egyetlen dr. **Sekwarz Gyula** ellenérvelésére 10 szóval 7 ellenében elvetette. **Sekwarz Gyula** dr. német nyelvtanításiügyi ki-tünő pártolói voltak: **Stieber Vince** terézvárosi apátplébános, **Csery** bíró a magyar á. v. II-ik felügyelője stb. stb. **Szász László** nyug. kuriai bíró elnök nem szavazott, de sajnálatát kifejezte a hazafias indítvány elvetése felett.

Nagy-Szombatban a leány iskolakötelesek tanítása Orsolyaszüzek kezében van, kik a liberális polgárok által hazaszeretet-irányú nevelés tekintetében kifogás alá esnek. E miatt az állami leányiskolák felállítását sürgetik, de a városi képviselőtestület azokat szükségtelemeknek nyívatította s azt mondta, hogy mert a leányok az Orsolyák intézetébe járnak, az állami intézetnek nem is lennének növendékei. És a miniszter ennek a tendenciós nyilatkozatnak hitelt adva, az állami iskolaiügyet nyugodni hagyta. Most már 100 aláírással bizonyítják a hazafias polgárok, hogy van szükség az állami iskolára s lesznek is növendékei; de a miniszter még feleletével hallgat.

Csánky Gyula szatmárvármegyei segéd-tanfelügyelőt, ki azon állomáson szorgalma, szakértelme s rendszerűt hiv. pontosságával a tanfelügyelőség lelke volt, saját kérelmére áthelyezték a jász-nagy-kun-szolnokmegyei tanfelügyelőséghez, hason minőségben ugyan, — de itt a tanfelügyelőség ideiglenes vezetőjét is rábizták. Meg vagyunk győződve **Csánky Gy.** szakértelmét, buzgóságát s még személyi szeretetreméltóságát is közvetlenül ismerve,

hogy **Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye** tanfelügyelői ügyei benne haladást jelentő intézőt nyertek.

Lévdéről írják lapunknak: Az iparos- és kereskedő tanonciskola növendékei nélkülözték eddig a vallásoktatást, mert a város nem gondoskodott tiszteletdíjról. Most végre a város ebbeli kötelezettségének eleget tett, most pedig hely nincs (a két protestáns felekezethez tartozó növendékek részére), mert a nevezett iskola a közadakozásból épült s a város által fentartott róm. kath. iskolában van elhelyezve, hol nem róm. kath. felekezeteknek nem engedik meg a vallástanítást. Az ipariskolai bizottság átiratot intézett a városhoz, hogy teremről gondoskodják, a mi ha meg nem történék, a vallásoktatásnak tovább is szünetelnie kellene.

Irodalom, művészet.

Vértesy Gyula.

(„Elbeszélések” az Atheneum olvasótárában. Ára 50 kr.)

A debreceniek előtt nem szükséges **Vértesy Gyula** személyes és írói érdemeiről bővebben beszélni. Imeri ott mindenki. Ott kezdte az írói pályát, ott volt szerkesztő, részt vett mindenben, a mi történni akart s megírt mindent, ami történt. **Arnold** bátyjának nagy tehetsége és tekintélye sem volt ártalmára. Észre vették, megbecsülték a fiatal **Vértesy** is, jól tudván, hogy a **Vértesyekből** a több sem árt. Bár volna még több. Ez a két bánatos lelkű, édes hangú poéta nagyon meg tudta hatni a debreceni lányok és asszonyok szívét. Komolyságuk még a férfiaknak is imponált. Nem élelnek, gúnyolódnak, éretlenkednek, mint fönt Pesten az a sok suhanc író.

Azóta sem nagyon változtak a **Vértesyek**, mióta itt vannak a fővárosban. **Gyula** most is szomorú novellákat ír. Nem tud megvigasztalódni. Ugy látszik, az emberek még sem szingyalok, mint egyik-másik jókedvű írónk képzeli; az asszonyok és leányok sem ártatlanabban az áspis-kigyónál, mert különben a szomorú emberek is csak felvidulnának közöttük.

Vértesy új „*Elbeszéléseit*” lapozva, bizony megint csak elszomorodik az ember. Hol vannak hát azok a jó, becsületes, boldog emberek? akiről annyit lehetett valamikor olvasni a regényekben. Talán mégis megváltozott a világ, rosszabbak lettünk, mert különben ezek a novella-kronikások másképen írának rólunk. Nem az irodalmi divat változott talán, hanem

mögött nagyon egyedül érzem magamat, elmerenghessek rajta.

Nem is tudom, mikor volt — tudom is én most, mit mutat a kalendárium! — pár napja talán — egy délután bementem hozzájuk, de mindjárt megbántam: az egész család olyan lehangolt volt, mintha mindegyiknek az orra vére folyt volna. Eszter kísért szemmel ült kis varró asztalkája mellett, a mama ölébe hullatott kézzel bámult maga elé s az öreg ur nagy kemény léptekkel, hátra tett kézzel járkált, föl s alá. Berci nem volt otthon.

Minthogy már beléptem, leültem néhány percre; de e néhány perc alatt is alig váltottunk néhány szót. Nem soká álltam ki, ajánlottam magamat s ott hagytam őket. Egész estig üldözött ez a jelenet, este aztán helyembe jött magyarázata. Az öreg ur lépett be hozzám.

— Bocsássa meg kedves öcsém uram, hogy délután olyan udvariatlanul fogadtuk, de éppen kriminális helyzetben talált bennünket. Képzeld csak: **Bauer Zakariás** egész ünnepiesen megkérte Eszterünk kezét s ez a leány nem akar hozzámenni! Egy ilyen gazdag parit elszalasztani! — Aztán mire vár? — Így van az, mikor az ember lányának nagyobb műveltséget ad, mint a minőre sorsa feljogosítja. — Szegény leányom! hiszen nagy argumentum, fontos argumentum, hogy nem szereti; de mikor a feleségem azt mondja, hogy ez bolondság, a jó embert meg lehet szeretni, **Bauer** pedig jó ember. Tökfilkő — az igaz, de annál jobban regnálhat az asszony! — Mindezek meggondolni való dolgok s mi nagyon gondolkodóba estünk, mikor ön belépett. Ön

bizalmas jó barátunk, önnek elmondhattam. Ne vegye rossz néven, hogy oly zavartan fogadtuk.

Hebegtem valamit, tudom is én mit? Halálra voltam ijedve. Mikor valamennyire magamhoz tértem, remegve kértem:

— És — mikor — mikor lesz a — a —

— Micsoda?

— Az — az esküvő!

— Hiszen ha már arról lehetne beszélni!

— De Eszterből nem lehet egy okos szót kisikarni. Hogy a gazdag parthiet el ne szalaszam, két heti terminust tűztem ki **Bauer**nek, a mikor a válaszáért újra eljöhét. A napok mulnak s még sehogy sem vagyunk.

Hogy ment el aztán az öreg, mit csináltam én, alig tudok rá emlékezni.

Egészen meg vagyok törve.

Óh ha én nekem bátorságom volna, hogy — de arra gondolni sem lehet. Hogy is juthattott csak egy pillanatra is eszembe, hogy talán megmentője lehetnék . . .

Én? . . . ezzel a forradásos képpel? . . . kacagtató! . . . Az éjjel nem aludtam semmit.

Másnap elhatároztam, hogy elhagyom ezt a házat. Nem szabad bevárnom azt a gyásznapot, mikor eljegyzik annak az embernek.

Ezzel az elhatározással mentem be **Eszter**hez. Épen **Berci** volt nála. Az anya vagy nem volt otthon, vagy el volt foglalva más szobában, nem láttam.

Eszter szomorúan nézett rám, mikor kezét nyújtá. **Berci** is kezét fogott velem, aztán hátravonulva leült.

— Kisasszony — kezdém én — bucsuzni jöttem.

A leány összeresztent. Csodálatos tekintettel nézett rám, kebléből egy-két szaggatott sóhajtas emelkedett fel.

— Bucsuzni — miért? Talán megkapta diplomáját?

— Még nem.

— Nos úgy hát miért akar elhagyni bennünket?

— Mennem kell, kisasszony, itt nem maradhatok, — mert — mert —

— Nos?

— Imeri természetemet — kellemetlenségeket szerezhetnék önöknek.

— Hogyan? Kellemetlenségeket?

— No igen, miután tudják, hogy **Bauer** urat — **Bauer** urnak — egyszóval mi nem szívelhetjük egymást.

— Talán összepöröltek?

— Dehogy pöröltünk! — De nekem olyan furcsa természetem van, hogy a ki ellen egyszer antipathiát érzek, azzal nehezen, nagyon nehezen ferek össze, s miután remélhetőleg ezentul gyakrabban kellene vele találkoznom — el nem kerülhetném, hogy — egyszóval jobb lesz elmennem.

Eszter élesen nézett rám.

— Nem értem, uram!

— Ej Istenem — fakadtam ki végre — nem fejezhetem ki — kedves atyja mindent elmondott s én —

— Ugy? — suttogá **Eszter** s lángpiros lett, majd falféher; — és mit mondott?

a közszellem. Vagy csak azért oly sötétek a történetek, mert az író mindent megír, amit lát, míg a régiek csak a kedves kivételeket, a mosolygós, boldog históriákat tették papírra? S a mult idők hétköznapijai éppen olyan sivárak és elszomorítottok voltak, mint a mieink?

Romlanunk, sivárodnunk kellett még is. Egy oly sokoldalú, éles szemű író, mint Vértessy Gyula, aki se színvakságban, se gyógyíthatatlan buskomorságban nem szenved, szintegy megtalálná a vigasztaló kivételeket, mint a régiek megtalálták, ha olyanok még kerülnének. Azért oly levert, szomorú e könyv alaphangja, mert az, ahogyan ma élünk, csöppet sem vigasztaló.

Aki érzékeny szívvel és éles eszmével jár közöttünk, jót nem igen láthat és tanulhat tőlünk. De annál inkább láthat önző, aljas, halvérű kereskedőket, mint Kalt ur, aki a főkönyvelőjének esinos feleségét forma szerint megveszi a nyomorult férjtől úgy, hogy a szegény asszonyka csak öngyilkossággal menekülhet a beestelenség elől. Láthat kétszínű feleségeket, akik utána mennek a gavallérjaiknak még akkor is, mikor az apja ravatala fölött áll megtörve; láthat olyan asszonyt, aki, hogy viszonyát eltitkolja, hűgának udvaroltat a szeretőjével; láthatja Romeot és Juliát, amint a nyomorúságban egymás halálát kívánják s mikor végre a beteges férj meghal, a megszabadult menyecske két kézzel kap az után a gazdag kőrő után, akit leány korában kikoszarozott. Láthat fenhéjázó, makaes falusi kisasszonyokat, akikből, mielőtt árván maradnak, azonnal — orfeumi énekesnő lesz, láthat éltes Don Juanokat, akik birtokukra kiszorulva minden negyedévben új nevelőnőt fogadnak: sok mindent láthat, csak tisztességet és becsületet ritkán. Van ugyan e könyvben két becsületes lélek is, de azoknak a példája sem valami magaslat. Egyik az „Óró néni“, a könyv legszebb darabja. Ez a néni visszaakarja perelni a család elzalogosított ősi uradalmait, s kész zsákmánya lesz a környék ügyvédjeinek. Míg végre tulajdon kis öcseséből lesz fiskális, ez aztán felvilágosítja a derék öreg nénit, hogy hiábavalóságért küzdött, perlekedett egész életében. A mily egyszerű, épp oly tragikus történet. A másik egy „Gazember“, egy egész dráma. A mai szocialista világban hatásos munkás-dramát lehetne belőle csinálni. Ilyen erős, önérzetes magyar munkás sok lehet a fővárosban.

Mint a jellemzésből is látható, Vértessy Gyula realista. Szereti a dolgokat a maguk valóságában láttatni. Ebben modern. Filozófiája azonban teljesen a multé. Moralista, akit el-

busit a vétek, a gazság, a kapzsiság látása. Utálja a szerelmet szenvedély nélkül, a füstöt láng nélkül, az embert szív nélkül. És aki azt meri mondani, hogy nincs igaza, az dobja rá az első követ.

Zempléni Árpád.

Tüzetes Magyar Nyelvtan.

Száz éve fáradozik a magyar tudós világ, hogy megalkossa a magyar tudományos nyelvtant; száz évnél a szellemi munkája kellett hozzá, míg a magyar nyelvnek külső képét híven meg lehetett rajzolni, belső élete összes törvényeit meg lehetett állapítani. — Révai langesze vetette meg az alapot „*Elaboratio Grammatica*“ -jával s a nagyszerű alaphoz méltóan betetőzve im a kész mű, előtünk a *Tüzetes Magyar Nyelvtan**, egyelőre csak első kötetében, de a másik két kötet — a mint a szerzők ígérk — nyomon fogja követni az elsőt. — A szerzők egyikét, *Simonyi Zsigmond* -ot csak nevével kell említenünk, mert mindenki tudja, hogy ő a magyar nyelvnek budapesti egyetemi tanára, hogy ő a magyar nyelvtudomány legbuzgóbb művelője, a Magyar Köztársaság, a Magyar Határozók pályanyertes írója, a Nyelvtörvények leghívebb dolgozó társa, Szarvasnak a nyelvtisztaságért folytatott küzdelmekben leglelkesebb bajtársa, az Antibarbarusnak sokat emlegetett szerzője. A másik szerző kevésbé ismert név a nagy közönség előtt, már csak azért is, mert *Balassa József* debreceni főreáliskolai tanár a nyelvtudomány szűkebb körét, a hangtant munkálja, de ezen a téren elismert szaktekintély. — Ő különben a nagy műnek csak első kötetében segédkezett, megírva a bevezető részt, a *Magyar Hangtan* s hozzájárulván a második részhez, a *Magyar Alaktanhoz* „A szavak összetétele“ című fontos fejezettel.

Az egész munka a M. T. Akadémia kiadása, mely a mű első kötetét jutalomban is részesítette s a melylyel, ha a teljes három kötet megjelenik, egyik legrégibb kötelezettségének tesz eleget. — Az akadémia ugyanis már megalakulásakor tűzte ki magának feladatát, hogy létrehozza a magyar tudományos nyelvtant, de a nagy feladat számos kísérlet és tömérdek részletmunka után csak most nyert teljes megoldást. — Az akadémia megtévén a magáét, ezután a közönségen van a köteleesség teljesítés sora; minden művelődési kör és minden művelt magyar ember igyekezzék megszerezni e mérhetetlen fontosságú munkát, a magyar nyelvnek e bibliáját, melynek első kötete 6 frtért, tanárok és tanítók részére 4 frtért rendelhető meg a M. T. Akadémia könyvkiadóhivatalában.

Petőfi és Bem. „Az 1848—49-iki magyar szabadságharc története“ című füzetes vállalatból most jelent meg a 47-ik füzet, amelyben *Gracza György* igen élénken, s több új adat felhasználásával eseteli *Petőfi*nek *Bem*hez való ragaszkodását. A füzetnek ez a része nemcsak érdekes, hanem irodalom-történeti becses is bír. A füzet egykorú képei ezek: *Tóth Ágoston* honvédezedes. Részlet a nagyszabású csatából (Egykorú kép). A tömörségi szoros védelme (Eredetije a bécsi császári udv. levéltárban). Az orosz hadsereg tábori oltárképe (Az aradi 1848—49-iki ereklyemuzeumban őrzött eredeti után). *Igló* város égése 1849. febr. 3-án (Egykorú kép). A gr. *Kreith*-féle gyűjteményből (Orosz tábori-állás az aradi ereklye-muzeumból). A nagysallói esata vázlata (1849. ápril 19-én). A római sáncok ostroma (Egykorú vázlat után). *Windischgrätz* bevonulása Budapestre 1849. január 5-én (Egykorú kép).

Ujdonságok.

Kiss Áron, a tiszántúli ev. ref. egyházkerület szeretve tisztelt püspöke, mint már irtuk is, e hó 22-én tölti be élete 80-dik évét. Minthogy azonban ez idő-

* Bosszantó, de egyuttal jellemző az a sajtóhiba, mely e könyv címének lenyomatásakor a lapok s főképp a fővárosi lapok elkövettek, szedvén *Tüzetes* helyett makaes következetességgel mindig *Füzetes*; jellemző e sajtóhiba azért, mert — úgy látszik — a hírlapirodalom alig ismeri a *tüzetes* szót, mely oly tösgyökeres magyar s a mely oly tökéletesen megfelel a Révai *Grammatica*-ja jelzőjének, az „*elaboratio*“ szónak.

ben hivatalos kötelességei Budapesten, a konventen tartják elfoglalva, a debreceni ev. ref. egyház presbiteriuma és a főiskola már előre, e hó 18-án fogja az agg püspököt üdvözölni s legjobb kívánatait kifejezni. A ref. egyház tanácsa értesülésünk szerint küldöttségileg, a főiskola tanári kara testületileg fog tisztelni. Nagyobb ünnepeket éppen a nagyérdemű főpásztor óhajlására mellőztek. Ugy halljuk, hogy még számosan akarják a 80 éves püspöknél legjobb kívánataikat tolmácsolni.

A debreceni presbit. kizárólag ez ügyben 15-én — péntek — tartott ülést.

Meghívó. A „Csokonai-kör“ 1895. november hó 17-én Csokonai Vitéz Mihály születésének évfordulónapján az „Arany Bika“ dísztermében este 6 órakor tartandó ünnepélyes ülésre. Tárgysorozat: 1. Zenei nyitány. előadja Rác Károly zenekara. 2. Honfidal Zimay Lászlótól, előadja a debreceni dalegylet. 3. Megnyitó beszéd, tartja Géresi Kálmán alelnök. 4. Az irodalom és könyvnyomtatás kezdete Debrecenben, írta és felolvassa Balogh Ferenc. 5. Istentelen Pál, ballada, írta és felolvassa Dr. Vargha Bálint. 6. A tudós kisasszony kalandja, írta Könyves Tóth Kálmán, felolvassa Mándoky Béla. 7. Dal a Tihanyi ehochoz, előadja a főiskolai énekkar. Debrecen, 1895. november 10. A „Csokonai-kör“ elnöksége. Az ülést közös vacsora és tánc követi. A kör tagjai és hozzátartozóik tagsági jegyeiket használhatják. A kik a körnek nem tagjai, az ülésre Tóth Béla pénztárnok gyógszertárában vagy este a pénztárnál belépti-jegyet válthatnak, melynek ára 20 kr.

Kolossvárt egy, közgazdasági szempontból eléggé nem dicsérhető akció indult meg újból, mint az már az előző évben is szokásban volt. Arról van szó, hogy a mult esztendő folyamán egy bizottság alakult, mely azt tűzte ki célul, hogy a *téli időszakban az iparos segéd munkások képzése és szórakoztatása tekintetében nagyobb tevékenység fejtesse ki*. A bizottság a mult évben tényleg igen szép eredményt és sikert ért el, melynek folytán ez évben az e célra szolgáló *ingyenes felolvasások* számát és minőségét az eddiginél is nagyobb alapokra szándékoznak fektetni. E hó 5-én a bizottság dr. *Haller* Károly elnökelete alatt gyűlést tartott a kereskedelmi- és iparkamara helyiségében, s az itt hozott határozat értelmében *minden* vasárnap ingyenes felolvasó délután fog tartatni. Felolvasók lesznek ez időszakban: dr. *Ferenczy* Zoltán, dr. *Finály* Henrik, dr. *Gámán* József, *Gámán* Zsigmond, *Kovács* János, *Lehmann* Róbert dr., dr. *Márki* Sándor és többen. Az első felolvasást dr. *Finály* Henrik tartotta e hó 10-én a *Kalendáriomról*. Koronként a felolvasásokról bővebben fogok megemlékezni. (i. z. s. b.)

Házasság. *Csontos* József, a sárospataki főiskola derék ifju tanára e hó 11-én tartotta egybekelését Rima-Szombatban *Benyó* Arankával, *Benyó* Béla kereskedő leányával. A násznagy s tanui tisztet a vőlegény s a *Benyó*-család jó barátai, *Maklári* P. Miklós sárospataki s dr. *Bartha* Béla debreceni tanárok teljesítették, az egyházi esketést is a vőlegény régi hű barátja, *Szikszay* András ibrányi (szabolcsmegyei) lelkész végezte remek beszéddel. A nászlakomán egymást követték a szebbnél szebb tóztok, az új párra, az örömszüilökre, *Fábry*, rimaszombati egy. prot. gynn. igazgatóra, a rimaszombati főgimnáziumra, a sárospataki, debreceni főiskolákra, a polgári esketést diszmagyarban *Szabó* György polgármester teljesítette. Ez volt Rimaszombatban a harmadik polgári házasság. A boldog ifju pár egyenesen haza, Sárospatakra utazott.

Szatmár-Németi sz. kir. város tisztii főügyészévé a polgármesterré lett *Hérmán* Mihály helyére dr. ifj. *Vajay* Károly ügyvédet választották a f. hó 12-iki közgyűlésben. Ugyanakkor megoldották a törvényszéki palota telekvásárlás ügyét is, s megszavazták a káptalan telkéért 30,000 frtot, a *Herman*éért 15,000 frtot.

— Hogy két heti terminust adott neki, a mikor megkapja a választ.

Eszter fellélegzett, majd rám nézett hosszan . . . Oly különösen tud néha rám nézni, hogy olyankor egészen meg vagyok bódulva, szívem hevesen ver és szeretnék lábaihoz borulni . . .

Most is e különös tekintettel nézett rám, majd kezét nyújtá:

— Akkor még ne menjen! Lásza, ez az ember e két hét alatt bizonyosan őrizkedni fog hozzánk jönni, addig hát nem fogja látni . . .

Lecsüggesztém fejemet . . . Ugy fájt a mire kért: minek ezt a kinszenvedést két hétre kinyújtani?

— Nos? — kérdé remegő hangon, el nem boesátva kezemet — marad?

Éreztem, hogy keze remeg. — Mennyire fél, szegény, attól az embertől, a kié Jennie kell! . . .

Az én kezem is remegett az övében, de az enyém azért, mert szerettem.

— Ugy-e megteszi? marad!

— Maradok! kiáltám s nem tudom miért, de a könyv csordult ki szemből . . . szégyelltem magamat s kirohantam.

Tehát még két kétig láthatom szabadon, két hétig gyönyörködhetem szép madonna-arcában, édes lágy hangjában, azután — vége lesz mindennek.

Oh minek is jöttem én ebbe a házba!?

(Vége köv.)

As Eger-Lövi ref. egyház, lelkészének Solyom Barna t. füredi s. lelkésztanítót választotta meg. Szívvel kívánunk áldást, mind az egyháznak! mind a választott lelkésznek.

A Tompa-szoborra a s-pataki ref. akadémia ifjúságának magyar irodalmi önképző társulata nov. hó 16-án a városháza nagy termében felolvasó estélyt rendez. Magasztos célhoz, megfelelő eszköz. Siker kísérje a nemes törekvést!

Khina is felfogta már — úgy látszik — a civilizáció azon tanúságait, Japántól kapott vereségei által tanítva, hogy egy óriási birodalom nagy erőképeessége nem ment meg a vereségtől, ha azt felhasználni nem tudja; s a nyerszerű, ha azt az előrehaladt tudomány felfedezett eszközeivel fel nem szereli, s a kifejlett hadtan szabályai szerint nem vezeti: győzelmet nemcsak nem biztosít, hanem zavarba ejtve, a vereséget teszi bizonyossá. A „Novoje Wremja” Vladivostokból nyert hírei szerint: a kínai császár beleegyezett a shangai-sutonvukti-tszipkiau-nankingi vasut építésébe. Egy tikos rendelet meghagyja, hogy azonnal kezdjék el az építést. Fontos értékű jelenség ez ott, hol a vasutak még nem régen olyan esemény becsülésben részesültek, hogy az angolok által kiépített vasuti szakaszt a kínai kormány azért vásárolta meg, hogy leromboltassa. — **Tien-Tsingben egyetemét** alapítanak **európai mintára**; Khina északi részében számos **előkészítő iskolát** állítanak fel. Ha megnyitja általában véve minden részében Khina kapuit, melyet a külhatalmak és a civilizáció behatása ellen olyan gondosan és makacsul elzárt: bemenetetl enged a haladó kor vívmányai alakító erejének: azon segédeszközöknél fogva, melyekkel Khina rendelkezik, melyek között nem esemény fontosságú népessége óriás nagysága, s ezen népesség bámulatos kitartó türelme a munkában stb.; tekintve azt, hogy mindössze egy negyed század mily fejlettséget, s mily erőt adott a nyugati civilizáció megismerésére és elfogadására Japánnak: ha Khinában az oly gyors és beható hódítást tesz: Khina nemcsak keletet fogja uralni és nyugot műveltségadta előnyeit tulszárnyalni, de ha a hódítás ördöge ismét megkapná egy újabb mongoláradattal, veszélyessé is válhatnék a nyugotra, s legelsőben Oroszországra nézve. De úgy látszik még eddig arra az akxiomára sem tudott eljutni: „Jobb megelőzni, mint megelőztetni.”

Takács Z. pere órási érdekeltséggel pénteken kezdetét vette.

Emberélet egy krajeár miatt. Mint Beregszászról jelentik, az ottani vasuti állomáson megrendítő szerencsétlenség történt egy krajeár miatt. Ugyanis a hétfői esteli személyvonaton Vojszó László máházó újságot árusított. Egyik kocsin egy utas újságot kért, de már akkor utolsóelőtti csengettek. — Vojszó tudta, hogy késő az idő, de a hasznót, mely egy darab újságon kínálkozott, nem akarta elveszíteni felugrott a vonatra s egy példányt az utasnak nyújtott; de apró pénze nem lévén, váltani kellett s a pénzváltás között harmadikat csengettek s a vonat rögtön megindult. Vojszó erre megjéjt, hogy a vonat elviszi s az állomáson kiszabott szolgálatát nem teljesítheti, rövid habozás után a robogó vonatról leugrott, de oly szerencsétlenül, hogy lába a lépcsők közé esuzzott s lába és combjai a kocsikerék küllői közé kerültek, melyet az erős forgás iszonyatosan összeronesolt s testét a másik vágányra dobta. Jajgatására oda siettek a közelben levő munkások és a szerencsétlen hordágyon Beregvármegye közpörházába szállították, hol óriási kínok közt nemsokára kiszenvedett.

Országgyűlés.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Balogh G., Perczel B., Schöber E. **A kormány részéről:** Bánffy br., Lukács L., Perczel D.

Elnök: az ülést megnyitván, felolvassák és hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bejelenti **Priletszky Tádé** képviselő elhunytát, felhatalmazást kér a stomfai választás kerületében az új képviselőválasztás iránti intézkedésre.

Bejelenti **Harkányi Frigyes** lemondását a facséti képv. mandátumról. Felhatalmazást kér új választás kiírására.

Bemutatja a marosvásárhelyi keresk. kamara kérvényét az **iparostanoncok** oktatása, s több kérvényt a népoktatás államosítása tárgyában.

Wlassics Gy. közokt. min. bemutatja évi jelentését az ország közokt. állapotáról és a tanítói nyugdíjalap állásáról.

Kiadják a közokt. bizottságnak.

Münnich Aurél, a véderő bizottság előadója, bemutatja a bizottság jelentését a honv. miniszter jelentéséről, s kéri ennek a honv. költségvetéssel együtt tárgyalását.

Elnök: Következik az 1896. állami költségvetés tárgyalása.

Várady K.: Főképp a választási visszaélésekkel, illetőleg a névlajstromok meghamisításával foglalkozik. Az újpesti névjegyzék összeírása történetében **Zsoldos Jánost** főimposztornak nevezi.

Elnök figyelmezteti, hogy oly kifejezéseket, melyek a ház méltóságával nem egyeznek, ne használjon.

Várady K.: A kormány számoljon minden esztendőben arról, hogy a választási törvényeket miként hajtotta végre. Határozati javaslatot ad be e tekintetből a kormánynak a ház általi utasítására. A költségvetést nem fogadja el. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Ugron G.: A kormány ellen beszélve a költségvetést nem fogadja el. Határozati javaslatot nyújt be:

Mivel a jelenlegi kormány a nemzet méltóságát nem fejezi ki, lobogójának nem szerez elégtételt, címerének tisztetletet, mivel az Ausztriával kötött közös vám- és kereskedelmi szövetség, a közös jegybank szabádmánának lejárta után Magyarország közgazdasági, kereskedelmi és hitelrendjét nemzeti önálló alapra fektetni nem elég erős és nem is hajlandó;

mivel a haza érdekeit idegen érdekeknek, a közérdeket pártja érdekeinek rendeli alá, a törvényeket nem tiszteli, hatalma és pártja erősítése céljából megkerüli és kijátszolja, az alkotmányosságot meghamisítván, vesélyeztetni,

határozza el a képviselőház, hogy az 1896-iki költségvetést általánosságban sem fogadja el a részletes tárgyalás alapjául. (Zajos és lelkes éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Zelenyák I. kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el; érzi izoláltságát; megvan győződve, hogy az igazság érvényre jut, habár a kormány megye- és országszerte ki akarja irtani. A kormány mostani programja: „Je suis, je rest.”

Elnök: a tárgyalást az interpellációkra tekintettel megszakítja.

Hoch J.: A belügyminisztert interpellálja a csongrád megyei képviselő választás ügyben, s a mi ezzel összefüggésben van a főispán törvénytelen eljárását illetőleg.

Helley János a belügyminiszterhez a szilágymegyei főispán törvénytelen önkénykedése ellen.

Apponyi Albert gróf: a nógrádmegyei tisztújítás előkészítésénél alkalmazásba jött mindennemű presszió ellen.

Elnök: az ülést 2 órakor bezárja.

Nov. 14. **Elnök:** Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Perczel B., Schöber, Balogh. **Kormány részéről:** Bánffy br., Lukács, Perczel D., Erdély, Wlassics, Fejérváry.

Mult ülés jegyzőkönyve hitelesítése után: A ház izgatottsága között, melyet a Pulszky Ágost és Szentiványi Árpád közötti párbajról elterjesztett — szerencsére hamis hír okozott.

Papp Géza beszédében **Horánszky, Ragályival** polemizálva (Vajay közbeszólása, s G.-hoz lökött reverendába sem illő durva megjegyzése ismét provokálásra adott alkalmat) veldi a kormányt s a költségvetést elfogadja.

Batthyányi Tivadar gróf a kormányt támadja egyes esetekben; nyilvánosan hirdett elveivel egyetért, de nem a tényleges megnyilatkozásaival, mert ezek miatt nem viseltetik iránta bszalommai. A Szapáry programjához hű. A költségvetést elfogadja.

Elnök: az ülést 5 percre felfüggeszti.

Pulszky Ágost: Az igények emelkedése a jövedelmi források kibővítése bizonyítanak a költségvetés helyessége mellett. Cáfolja az ellenzék, különösen a nógrádi esemény magyarázásával Apponyit. A költségvetést elfogadja.

Deésy Zoltán beszéde az idő előre haladottsága miatt holnapra marad.

Elnök: az ülést 1 ó. 30 perckor bezárja.

Nov. 15.

Ragályi személyes kérdésben szól Papp Gézának.

Deésy Zoltán, Molnár Jozsiás a költségvetés ellen szól.

Berzeviczy cáfolja az ellenzék vádjait; sajnálja **Apponyi** függetlenségi párthoz közlekedését; fényes tehetségeit meddőségre kárthatja. Ha a fuziót komolyan akarja, miért nem fejtette ki Kassán pártja kívánalmait. A szabadelvű párt szívesen fuzionál, de nem úgy, hogy a belépők diktálják a feltételeket.

Pázmándy a költségvetés ellen szól.

Holnap interpellál **Tibad** és **Bornemisza**.

Politikai szemle.

Belföld.

A függetlenségi és 48-as párttörödékek egyesülésének szükségességét már magánjellegű értekezleten, melyet **Kossuth** Ferencnél tartottak — kimondták; az egyesülési módokat azonban csak később lesznek megállapítva. Folyó 21-kére e célból hivatalos értekezletre jönnek össze a **Justh** elnöke alatti párttagok, amikor a megbízottak is megválasztva lesznek, kik a másik párt tagjaival értekezésre küldetnek ki. Az egyesülést már kilátásba helyezik, habár az a feltevés is létezik, hogy lesznek olyanok is, kik egyelőre az egyesült pártkörbe nem lépnek be.

Cziráký Béla gróf kilépését — **ön-maga által kért nyugdíjaztatás** címén — a külügyminiszterium kebeléből: bevégzett ténynek mondják. De ezen kilépést azzal is összeköttetésbe hozzák, hogy a külügyminiszterium első osztály-főnöke mindig magyar ember volt, s a most külső diplomáciai alkalmazást nyert **Passetti** is csak mint legrégebb tisztviselő, illem-tekintetből volt azon állomásra léptetve. Most azonban, ezen kiválólag magyar érdeket képviselő állomásra, **Passetti** távozásával ismét nem magyart — alkalmaztak, hanem **Welsersheim** osztr. gróft, ki magában a külügyminiszteriumban nem is volt alkalmazva; mely eset a magyar érdekek szemelőtt tartásával ellentétben áll. Nincs tehát kizárva, hogy **Cziráký** gróf távozásának oka — a nemzeti érdek és személyes ambíció megsértésével áll összefüggésben. Nem hagyható érintetlenül, hogy a nemes gróf az egyházpolitikai téren az antiliberalis ellenzékhez tartozott. Utódjául gr. **Szechen Miklós** követségi tanácsost nevezték ki, ki sok évig szolgált a mostani külügyminiszter mellett **Bukarestben**.

A nyitrai választási pert **Janits** mandátumának igazolásával végezték.

A párbaj-affair **Szentiványi Árpád** és **Pulszky Ágost** között a szigorú párbajfeltételek megállapításáig jutott; de kibékülés következtében ténynyé nem vált.

A budapesti egyetemen az antisemitizmus már eloszlóban van; az ebből felmerült párbajok is megszűnnek.

As osztr. hajóhad mozgósítását a tőzsde aránylag nyugodtan fogadta. Ennek talán más eredménye nem is lenne, mint a török zavarokon által eljutni **vizen** — **Novi-bazárba**.

A vallás szabad gyakorlatának szentesítés alá terjesztése megtörtént, miután a vizsgáló bizottság a képv. és főrendház szövegezését megegyezőknék találta.

A Kubinyi G. és Vajay J. becsületbeli ügy nincs bevégezve; megakadt ott, hogy a reverenda immunitása megvédi a páteret, az általa gyakorlott durva rakoncátlanokodás esatános következményeitől.

Priletszky Tádé a kormánypártnak kedélyességénél fogva rokonszenves tagja 69 éves korában — meghalt, kerülete főhelyén — **Stomfán**. Nagy-Szombat, Erzsébetváros és **Stomfa** diszpolgára volt, korábban a delegációban is,

mint a közös zárszámadások előadója, a közös államadósságok felügyelő bizottságának elnöke és a magyar képviselőház zárszámadási bizottságának elnöke: — szerepelt.

A román királyi udvarnál rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterre, a király aerenthali br. *Lexa Alajost* kinevezte.

Külföld.

As orosz cár koronázása szentpétervári tudósítás szerint jövő év május 30-án történik végleges elhatározással, még azon esetben is, hogyha a trónörökös netalán addig meghalna. Csak hogy ez esetben az ünnepiségek sorozata és fénye lesz korlátozva.

A görög hajóhad négy hajóval mozgósítottatott.

A török udvarban rémület uralkodik. Szigorú katonai intézkedésekkel feleslegessé akarják tenni a hatalmak beavatkozását.

Közgazdaság.

Felhívás a hazai gyümölcstermelő gazdátársakhoz. Az utóbbi években, midőn a külföldi gyümölcstermelésünk felé mind fokozottabb mérvben irányult, tapasztaltuk, hogy az élénk kereslet dacára az értékesítés körül nehézségek merültek fel. — Nem voltak ugyanis tájékozva a venni akarók, hogy bizonyos gyümölcsöt mely vidéken és kitől szerezhetnek be. — Ez irányban az országos magyar gazdasági egyesület egy hézagpótló munka kiadását vette tervbe, mely munka egyfelől ismertetni fogja, hogy bizonyos gyümölcsnek (alma, körte, barack stb.) egyes fajtái mely vidéken termeltek főképen, másfelől a hazai gyümölcstermelők név- és lakjegyzékét s a telepüket ismertető adatokat tartalmazza.

Hogy ez a munka minél tetjesebb legyen, felkéri az országos magyar gazdasági egyesület a gyümölcstermeléssel foglalkozó gazdátársakat, miszerint az alábbi adatokat saját érdekükben is tudomására hozni szíveskedjenek.

1. Hány kat. hold a gyümölcstelepe, vagy hány darab fája van?
2. Évenként mennyi a gyümölcstermése átlag?
3. Milyen fajtákat termel az egyes gyümölcsnemekből?

Ez adatok az orsz. magyar gazd. egyesület titkári hivatalához (Budapest, Köztelek) küldendők,

Ojtványszőlőink jövője a franciaországi szőlők jelenlegi állapotának világnál. Ily cím alatt számolt be és tesz figyelemreméltó megjegyzéseket s ad utasításokat a „Magyar bortermelők lapja” nov. 10-iki 45. számában *Kosinszky* Viktor, a tarcali m. kir. vincellériskola igazgatója Franciaországban a rhone-parti szőlővidéken — különösen a híres *Midi- és Beaujolais*-ben szept. hóban végzett tanulmányutja eredményéről. Mindenekfelett konstatálja, hogy a fillokszerpusztított szőlők felújításában határozottan az ojtványmód nyert elsőbbséget, mely a meglepő siker állal egészen indokolt, s a *homoki szőlőtelepítést* s az *elárasztási móddal védekezést* hovatovább *kiszorítja*, valamint a direkt-terméket is onnan, hol ezt a talajviszonyok megengedik; tehát hol a talaj nem tulszáraz, vagy tulmeszes. 1889-iki tapasztalataiból a haladás és siker az ojtvány-szőlők előnyére rendkívül szembetűnő, s még az eddig kételyt támasztott tartósság tekintetében is, miután már még husz évesnél is idősebb ojtványok erőteljessége és s gazdag termőképessége is minden kételyt eloszlat.

Alanyokul a franciák a *Ripariákat*, főleg a *Riparia-Portalist* és *Selectát*, — kövesebb, szárazabb vagy meszesebb talajokon a *Rupestris-Montikókat* alkalmazzák; a *Japuez Solonis* mindinkább tért veszít.

Telepítéseikhez már kész, teljesen összeforrott, s nem helyben való ojtványt használnak; s az ojtványt nem ugynevezett „bakhátak”-ban, hanem sima ágyakban végzik. Ezer ilyen darab ojtvány ára 70—120 frt közt váltakozik.

A szőlőbetegségek — *Peronospora*, *Oidium* ott is pusztítanak; a *Blackrott*, *Gomnesse-bacillaire* még kevésbé. A védekezésre ellenük a lehetőségig mindent elkövetnek.

Tiltakozás ezen tapasztalat által megokolt jelentés a nálunk még elterjedt szkepticizmus ellen; de egyszersmind buzdítás a nálunk még hiányos szakavatottság megszerzésére, mert az idő sürget szőlőink rekonstrukciójára; különben a világversenyt forgataga a termelés teréről leszorit.

Szőlőtermelőink a szakértő jelentés buzdító hatását s figyelmeztető intelmét értsék meg.

Tállya hegyein már az ideai szüret — a „Felső Magyarország” közlése szerint arra a reményre jogosítja Tokaj-Hegyalját, hogy felderülnek ott még a vig szüret napjai; mert a rekonstruált szőlőkben már ez ideig több mint 500 gönci hordó mustot — s a mi legfontosabb, a tokaj-hegyaljai bor hajdani hírnevének megfelelő minőségben — szürtek Dr. *Szabó Gyula*, kié a rekonstrukció kezdeményezésének érdeme; báró *Maillott*, *Bernáth Béla*, *Boros Józsei*. A rekonstrukcióra már kedvet kaptak Tállyán a kisebb szőlősgazdák is. Sajnálható, hogy ezen haladás az egész Hegyalja mentén hasonlóról még nem észlelhető. De remélhető, hogy a siker által igazolt példa hatni fog; kivált ha olyan néhány eset adná magát elő, mint *Waldott Frigyes* báróé, ki a Maillott báró szüreti sikerétől kedvet kapva a szőlőtelepítésre, az e végett *Tolesván* vásárolt terület felforgatása nyomán gazdag aranytartalmu edényre talált, mely bizony kedvező előleg a szőlőtelepítési költség fedezésére. A hajdani szőlősgazda hagyományának tehát nemcsak allegorikus értelme van, hanem még szóserint is teljesül, mert valóban a szőlőben elrejtett kincs lehet. Ne ezt keressék azonban, hanem azt a kincset érő aranyedvet, melyet a tokaj-hegyaljai szőlők jó művelésében mindenki és mindenütt bizonyosan megtalálhat.

LEGALKALMASABB

karácsonyi és ujévi
ajándékok

férfiak
részére

SCHWARTZ DÁNIEL

tajték pipametsző
és dohányzó eszköz
különleges üzletében, a Bika-
szálloda épületében kaphatók.

A „**TRANSYLVANIA-SZAPPAN**” a legtisztább természeti termék, minden állati zsiradék és más ilyen anyag nélkül.

Egyetlen természeti szappan a világon

a mi „**Transylvania**” hidegviz-mosószappanunk!

Az arcz, fehérmű, selyem, gyapju, gyapot és lenszövet, valamint bőrneműek számára.

E szappan használata a legkiadósabb fehérműek mosásánál, amelyek egyszeri beszappanozásra hideg vagy langyos vízben és kifőzésre minden zsíros piszkótló a legalaposabban megtisztulnak.

Szappanunk **semmi lugot** vagy más maró anyagot nem tartalmaz, azért használata a **mosóruha nagy kímélésével jár.**

Továbbá a **Transylvania-szappan** kiválóan alkalmas mint **pipere-szappan** és mint **gyógy-szappan**, a bőr különféle kiütéseinek, mint dobróc, pörsenés, a bőr felszerepedése, szepő stb.

A mi szappanunk ugyszólván **nemkülöztethető a posztógyáraknál**, mert a legpiszkosabb, összetapadt gyagufajokat is, egyszerű hidegvízben **melegpő gyorsan** tisztára mossa, puhává és selyemszerűvé teszi, anélkül, hogy színváltozást okozna.

Az osztr. csász. és magy. kir. kiz. szabadalmazott

„**TRANSYLVANIA**” hidegviz-mosószappan-gyár
központi megrendelő intézete és főraktára

RÁKÓCZY M. tanár, BUDAPEST,
VI., Csengery-utca 39.

A hova az összes megrendelések intézendők.

Kapható minden fűszerkereskedésben, illat- és gyógyszerárban.

Telefon 57—94.

Erdélyrészi bortermelők

raktára

Weiszborg József

BUDAPESTEN,

VIII., József-körút 33.

(Rákóczy-térrel szemben.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy természetes hegyi borok; rizling, muskatály, csemege és asszu borokat tartok raktáromban azonkívül **cognac, rum, szilviorium, barack-pálinka, barack-likőr**, mindennemű bel- és külföldi pezsgőt és likőröket.

Megrendelések pontosan és díjmentesen házhoz szállítva eszközöletnek.

Transitó pincék: Bpest Promontor.

Karácsonyra

ajánlunk **arczképeket**, melyek fotografiák után **olajfestéssel vászonra** készítettnek általunk és melyek különösen tetszetős kivitelük, a fotografiához hű hasonlóságuk és tartósságuk folytán kitűnőek.

Société de Photominature,

Bécs, I., Kärtnering 14 szám.

cs. és k. Toscanai nagyhercegi és kir. Württembergi udvari szállítók.

Magyar levelezés.

„Hazai és külföldi

Bank jelzálogkölcson K.”

Budapest, Kerepesi-ut 65. II. em. 24.

40 évi 5 $\frac{1}{2}$ %, 50 évi 5% törlesztési kölcsön földbirtokokra, vidéki házakra és telekekre. Malmok és gyarak 32 évre 6% amortizáció uton 6% mellett.

Személy hitel 1/4évi törlesztésre 6—7%, egész 10,900 frtig pontos lebonyolítása.

Fried Illés

Hazai és külföldi Bank jelzálog kölcson K.

Budapest, Kerepesi-ut 65. sz.

HIRDETMÉNY!

A magyar osztálysorsjáték második huzása december 6-án kezdődik és december 14-éig tart.

Az első osztályban ki nem huzott **osztály**sorsjegyeknek ezen huzáshoz szükséges megújítása, minden további jogok elvesztésének terhe mellett, november 26-ig eszközrendő, és pedig kizárólag a sorsjegyeken jelzett elárusítónál.

Teljes sorsjegyek, melyek az első osztályban nem nyertek, a második huzásban résztvesznek a nélkül, hogy **ezek** megújításának szüksége fennforogna.

Vételsorsjegyek — a mig a készlet tart — és pedig: egy egész sorsjegy 80 koronáért, egy tized sorsjegy 8 koronáért és egy huszad sorsjegy 4 koronáért az ismert elárusítóknál kaphatók, a kik egyszersmind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

Magyar osztálysorsjáték Igazgatósága.

EGY MILLIÓ

1,000.000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben

az
államilag jóváhagyott

Magyar osztálysorsjátékon

melynek

nagy nyereményhúzása

1895. december 6-14-ig ejtetik meg.

Vétel-sorsjegyek:

1 egész **40 frt** 1 tized **4 frt.**
1 fél **20** „ 1 huszad **2** „

(Biztonság okáért kérem a sorsjegyek küldését ajánlott levélben kérni. Az ajánlott levél portója fejében 15 kr., nyereményjegyzékért 10 kr., összesen 25 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvétellel is

Nyeremények

1 jutalom	à	600000 korona	=	600000 korona
1 nyeremény	à	400000 „	=	400000 „
1 „	à	200000 „	=	200000 „
1 „	à	100000 „	=	100000 „
1 „	à	50000 „	=	50000 „
2 „	a	20000 „	=	40000 „
2 „	à	15000 „	=	30000 „
4 „	à	10000 „	=	40000 „
10 „	à	8000 „	=	80000 „
27 „	à	6000 „	=	162000 „
100 „	à	2000 „	=	200000 „
200 „	à	1000 „	=	200000 „
1150 „	à	200 „	=	230000 „
20000 „	à	100 „	=	2000000 „
21499	nyeremény		=	4.332.000 korona

HEINTZE KÁROLY,

fő-elárusító Budapest, Szervita-tér 3. szám.

Sürgöny czim: LOTTOHEINTZE, BUDAPEST.

Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, — öt vagy ennél **több** sorsjegy bevásárlásánál a sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számokat állítok össze tetszés szerinti egész, fél, tized, és huszad sorsjegyekből a fenti áron.

Téli kert

MEGNYITÁS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy **Kossuth-utczán** lévő

VENDEGLŐMÉNY

egy barokk stylben épült

téli kerttel

bővítettem ki. A kert építésénél semmiféle költséget nem kíméltem és a kertet, — melynek kitünő szellőztetése legujabb találmányu készülékekkel van biztosítva, — 8 méter magas üvegtetővel láttam el.

A megnyitás napján, valamint havonta 2-szer **PILSENI SÖRT** mérek.

Kitünő **hegyi és martinkai borokat** tek. Török Gábor erdőmester ur terméséből mérek.

➡ Hetenként 3-szor zeneestély! ➡

Színház után friss konyha és friss csapolásu sörök! — Mindenféle saison vadak és halak hidegen és melegen. Kitünő szarvasgomba pástétom is kapható.

Téli kertem építése által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy havi előfizetéseket étkezésre elfogadhatok a következő árszámítás mellett:

I-szor 24 frtért délben 4, este egy fogás kenyérrel.

II-szor 20 „ „ 3, „ „ „ „

III-szor 15 „ „ 2, „ „ „ „

IV-szer érték-füzeteket 20%-al adok olyan uraknak, akik nem állandóan tartózkodnak Debreczenben.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Sz. Dávid István
vendéglős, *Kossuth-utca.*